

Maj 2022

1 maj

Ett riktigt kap!

Tänk vilken tur man kan ha! Vi var på Granngården för att köpa torv och planteringsjord till mina Soil blockers. Utanför stod ett hav av krukor med små påskliljor, sådana som kallas "Tête-à-tête." Förmodligen hade de köpt in en massa till påsk, och inte kunnat sälja allt. Nu sålde man ut rubbet för 5:-/kruka. Jag fick ett helt brätte med 18 krukor, för 90:-. Vilket fynd! Jag ska gräva ner dom här och där i trädgården, eller kanske alla på en plats, så får jag också ett hav av påskliljor. Dom är så fina och man blir alltid glad när dom tittar upp tidigt på våren.

2 maj

Trädgårdsarbete i 180 knutar, från morgon till kväll

April har varit så kall så det är mycket som inte kunnat göras i trädgården i normal tid. Det innebär att maj, som vanligen är en hektisk månad för odlaren, blir en dubbelt intensiv period. Förra veckan ägnade jag huvudsakligen åt att kratta. Idag har jag mest ägnat mig åt grönsaksodlingen, och faktiskt hunnit med en hel del. Jag har sått bondbönorna. 230 frön blev det (Bra att veta hur många frön det går åt så jag vet hur många jag ska spara i höst), sådda i två långa rader i zickzack med 10 cm mellan fröna. Det är egenodlade frön/bönor, så jag räknar med god grobarhet. I samma land där vi har bondbönor odlar jag även jordärtskockor och jag passade på att gräva upp fyra stånd, och plantera nytt. I resten av raden var jorden frusen, så jag får vänta tills det tinar med att ta upp resten.

Det mesta av sättlöken har kommit i jorden, röd, gul och silverlök. Jag tyckte lökarna blev mindre än vanligt förra året. Det kan ha berott på att jag skördade dem litet för tidigt, när blasten hade börjat lägga sig, precis som man rekommenderar. Men för säkerhets skull grundgödslade jag löklandet ordentligt med både kompost, benmjöl och litet hönsgödsel. Det blev några rödlökar över och jag tänkte sätta ner dom på ett annat ställe, men se det gick inte för, jorden där var fortfarande rejält frusen. Jag

gödslade där också, och vattnade litet på toppen. Förhoppningsvis tinar det upp till imorgon. Hade tänkt så palsternacka, men jorden hade inte tinat än fast det var över en vecka sedan jag makade undan grästäckningen.

Grästäckningen från löklandet och det tilltänkta palsternackslandet har jag lagt kring min ena hasselbuske och i hörnan med perenna grönsaker/bär, som jag först rensat från ogräs och vissna växtdelar. Det står två gamla krusbärsbuskar där, som jag tänkt i flera år att jag ska ta bort. Men jag har inte kunnat bestämma mig för om jag ska plantera dom någon annan stans, eller om jag ska kasta dom helt sonika. Vi äter inte så mycket krusbär, och vi har två buskar till i Bårsån. Nu gjorde jag slag i saken, grävde upp gammelbusken för att kastas, och krukade om två småbuskar som kommit från grenar som rotslagit sig. Det blev således både ock, en buske kastad, och två sparade. Det viktigaste är trots allt att taggbuskarna kommer bort från platsen och ger plats för annat. Kanske är det någon bekant som behöver ett par krusbärsbuskar?

Jag beskar minikiwi-busken "Tage" kraftigt. Han ser ut som om han tänker försöka ta över världen. Fru "Issai" däremot är smal och ynklig och ser ut som om hon försöker luta sig bort från den yviga maken. Sedan la plast kring kiwi-busken "Issai", där jag rensat bort kirskålen för några dagar sedan. Mycket riktigt, det hade kommit upp några små pytteblad igen, vilket visar att det finns rötter kvar i jorden och att jag inte lyckats få bort allt. Till det använde jag gamla jordsäckar som jag sparat. De har svart insida, så de syns inte så väl ifall de skulle råka titta upp ur jorden. Jag klippte till dom så att de sluter tätt kring buskens stam och omgivande stenar/växthusvägg. Inget ljus får komma ner till kirskålen på 2-3 år om man ska lyckas kväva den. Sedan täckte jag det hela med jord som jag tog från krukor från förra säsongen, vilket gjorde att jag samtidigt kunde städa bort en del krukor från kallväxthuset. Ovanpå jorden ställde jag dom tunga betongblocken som jag brukar ha stora krukor med små busktomater i, och ovanpå dom sex stora krukor. På så sätt ligger plasten still och den näringsfattiga jorden från förra årets krukor gör nytta för att dölja plasten. Jag har sått tomatsorten "Tiny Tim" som ger låga busktomater, passande för krukor. Hoppas det blir tillräckligt många plantor till sex krukor. Annars får jag väl köpa någon planta. Det är en vanlig sort som brukar finnas i butik.

Jag tänkte att "Issa" kanske inte gillar "Tage" eftersom det på flera år bara blivit en enda liten frukt. Googlade och hittade två kryptiska uttalanden om att "Issa" inte kunde rekommenderas, men intet om varför de tyckte så. Sorten säljs ändå på många ställen. Kanske borde jag byta till "Tina" som lär passa bra ihop med "Tage." "Issa" sägs vara självfertil men ge mer frukt om den har en hanplanta i närheten. Stod även att det blir mer frukt om man gödslar 2 gånger på försommaren med gödsel som är rik på kalium och fosfor, och även vedaska – men det avråder man från efter försök på SLU, eftersom man hittade mycket tungmetaller i en del vedaska – så askan får gå till rabatterna, inte till sådant som ska ätas. "Issa" får väl en chans till den här sommaren, med extra gödsel. Sen får vi se om det blir en "Tina" istället.

Jag gödselvattnade både i odlingsrummet och i varmväxthuset. Sen drog jag fram trädgårdsslangen och vattnade komposten, den nysatta löken, körsbärs- och krusbärsplantorna som står i krukor, så att de får ordentlig jordkontakt utan några luftfickor kring rötterna.

Rädisor, Pak Choi, spenat, plocksallat och min övervintrade vindruvstickling som står i kruka, fick sig en omgång med litet mer ljummet vatten från vattenkannan. Vindruvssticklingen som är två år gammal ser väldigt torr ut där den står i sin kruka i växthuset. Jag befärar att den avlidit under vintern.

Avslutningsvis krattade jag bort alla torra löv och pinnar bakom hönshuset. Som synes var jag så upptagen att jag inte kom ihåg att ta ett enda foto att illustrera dagens arbete i trädgårdskalendern med. Jag ska försöka bättra mig. När det är så hektiskt med arbete får man knappt tid att laga mat. Björne har varit lika upptagen. Han har lagt ny plåt på tvättstuga/odlingsrum/snickarbod, för den gamla läckte. Då är det perfekt att ha burkar med färdig pumpasoppa i frysen, som man pimpar med

olika tillbehör på toppen. Igår blev det en klick kålrabbi-sallad med dill, och mangoglass till efterrätt. Ingredienserna till pumpasoppan (pumpa, lök och äpplen) har vi odlat själva, liksom kålrabbi och dill till salladen, men mangon kommer från varmare breddgrader...

Imorgon ska jag i första hand ägna mig åt det som växer i odlingsrummet och att plantera om pelargoner. Blir det tid över blir det krattning längs staketet kring gräsmattan framför hönshuset, bakom bikuporna och kring lövkomposten. Då kan hönsen göra mig sällskap på gräsmattan. Hoppas det inte blåser för mycket. Idag har det blåst 7 sekundmeter medelvind, och 15 sekundmeter i byarna. Inget väder för krattning precis. Som väl är ligger grönsakslandet relativt skyddat för vinden, så där tar jag min tillflykt, för jag avskyr när det blåser. Då är det ofta något som går sönder, krukor och växter, och det blåser in nya löv från fårhagen på den gräsmatta som man nyss krattat. Rabatterna uppe vid huset skulle behöva finrensas också. Vi får se hur mycket det går att hinna med. Tur att man är pensionär! Vem har tid att jobba på ett betalt arbete? ☺

3 maj

Omplantering och utflyttning

Idag har jag spenderat hela dagen i odlingsrummet. Jag har planterat om gurkor, meloner, kålrabbi, pelargoner, amaryllislökar och något som ser ut som digitalis. Tyvärr har jag missat att märka upp sådden. Igen... Några pelargoner har fått ny jord och större krukor. Sedan har jag burit ut så mycket som möjligt till varmväxthuset. Någon krattning blev det inte idag. Men det är ju en dag imorgon också...

6 maj

Sådd på friland och gratis grönsaker

Nu har jag krattat färdigt, nästan. Det är bara några kvadratmeter kring varmkomposten kvar. Jag har grundgödslat några odlingslådor och petat ner de sista rödlökarna samt sått två rader palsternacka och en rad rotpersilja, fyra rader morötter (Nantes 2, White Satin, Yellowstone och Rainbow), en rad höga brytsockerärter (Sugar Snap), en rad låga (Delikett) och en rad plocksallat med olika sorter.

Det finns inget att skörda i grönsakslandet eller växthuset ännu, men det finns många vilda växter som man kan göra sallad på, eller grön smoothie. Gratis är gott ☺

Maskrosen är också välbekant. De jämnt kantade bladen (hö) är inte lika beska som de sågtandade (vä.) Kan ätas rå men även förvällas och användas som spenat.

Många är välsignade med kirskaål. Ät upp den! Den är god både rå och kokt

Svalört är kanske inte lika känd. Den är nog ursprungligen odlad som prydnadsväxt men sprider sig hej vilt och är väldigt svår att rensa bort. Men den är ju vacker, och bra till sallad. Även blommorna är ätliga.

9 maj

Reparationer, städning och trassel

Det är praktiskt på många sätt att odla i lådor eller bäddar som är begränsade av träramar, men de kräver underhåll. Den fuktiga jorden i lådorna går hårt åt träet som ruttnar efter några år, och det är både tungt och tråkigt jobb att gräva undan jorden och ersätta virket eller lappa och laga lådorna. Som väl är har jag en snäll man.

Björne har ägnat två dagar åt att reparera odlingslådor i grönsakslandet. Som väl är har vi snälla släktingar också som byter ut sina bryggor och soldäck och ger oss det gamla viket. Det är stabilt och tryckimpregnerat, så det är perfekt att använda till odlingslådor, och skulle kosta många sköna tusenlappar att köpa nytt. (Efter vad jag hört ska modern tryckimpregnering inte innehålla gifter som gör virket olämpligt att använda i närheten av grödor som ska ätas.

Det är inte bara odlingslådorna som blivit hårt åtgångna av väder och vind.

Jordgubbsplantorna har verkligen tagit skada av den gångna vintern när temperaturen växlat mellan plus och minus och det inte funnits någon isolerande snö. Dom ser nästan döda ut, men när jag klippt bort de döda bladen finns det grönt under.

Jag ska ge dom ordentligt med kompost och hoppas att dom tar sig så vi kan njuta av egna jordgubbar i år också. Det märks skillnad på sorternas hårdighet. Från början hade jag tre sorter. Sengana fick jag ta bort efter något år redan. Polka verkar mindre hårdig, och Clery växer starkast. Som väl är har jag redan gjort ett jordgubbsland till med Clery, och det har klarat sig bättre i vinter. Kanske för att det står i lä för nordanvinden vid hasselbuskhäcken. Clery ger tidiga gubbar.

Jag försådde "blomman för dagen" för flera veckor sedan, både blå och vita. De är fina klätterväxter som man kan ha både i urnor och i rabatter, men jag kan inte plantera ut dom förrän frostrisken är över, och det dröjer nästan en månad. Dum som jag var har jag låtit dom växa intill varandra i sina små krukor, med följderna att ett trettiotal smala långa stjälkar har slingrat in sig i varandra och bildat en enda stor härva. Jag ägnade säkert två timmar åt att försöka trassla ut dom utan att förstöra plantorna. Tålmodsprövande, men jag lyckades till slut. Jag offrade en planta, den hade alldeles vita blad så det verkade vara något fel på den ändå. Jag ska plantera om dom i större krukor med näringsrik jord imorgon, och se till att de inte får tag i varandra igen. Nu får dom vila sig ett tag. Hoppas de hämtar sig efter dagens övning.

Växthuset är knöckfulla med växter. Idag flyttade jag ut alla kålplantor under fiberduk för att avhärdas några dagar innan jag sätter ner dom i jorden. Med fiberduk slipper man hålla på att bära in och ut plantorna varje dag, och dom riskerar inte att brännas av solen. Kål brukar tåla någon minusgrad men jag fegade och bar in dom på kvällen. Prognosen säger att temperaturen ska gå ner till +3 i natt, och det brukar ofta bli ett par grader kallare än vad meteorologerna förutspår. Men sen ska det vara minst 7-8 grader nattetid. Det väljer jag att tro på ☺

Den förgrodda potatisen fick flytta in i kallväxthuset. Det är verkligen hög tid att få den i jorden. Vissa potatisar har groddar som är 20 cm långa, medan andra är precis perfekta.

Vi har problem att hitta ett bra ställe att odla potatisen på. Det gamla potatislandet är för skuggigt så där växer det inte så bra. Där växer bondbönor och jordärtskockor som inte är så kinkiga. Förra året odlade vi på gamla gödselstacken, men vi fick bladmögel och smittan kan ligga kvar i jorden i flera år i form av sporer, så där vill jag helst inte sätta potatis, och hemma i kökslandet vill jag inte ha dom, för det är för nära tomatväxthuset. Om potatisen får brunröta går det på tomaterna som blir helt oätliga. Men jag brukar ha några i hink som vi antingen äter upp tidigt innan brunröten kommer eller flyttar bort från grönsakslandet.

Lönnen blommar och den är full av bin så att hela trädkronan surrar. Vi ska sätta skattlådor på de starkaste samhällena vilken dag som helst. Om dom tycker att det börjar bli trångt kanske dom får för sig att dom ska svärma, och det vill vi inte.

Nässlorna har blivit ganska kraftiga nu. Hög tid att plocka och koka nässelsoppa. Gummihandskar är en bra idé när man har med nässlor att göra...

Jag nöp bara av topparna på nässlorna för de andra bladen såg litet grova ut. Sedan förvällde jag dom i några minuter och körde dom i mixer. Jag tog några av de sista silverlökarna från förra året till soppan, litet vitlök (den är fortfarande fin, men jag bör nog ta hand om den innan den börjar gro eller skruppnar ihop) och smaksatte med b-jäst och salt. Ett par ägghalvor, en klick havregrädde, typ turkisk (ny sort från Oatly) och några svalörtsblommor på toppen ser trevligt ut. Jag hade inte tid att baka, men bakmaskinen gjorde jobbet medan vi jobbade i trädgården. Vi har bestämt oss för att göra ett tillfälligt potatisland på ridvolten. Vi använder den ju inte längre för ridning eftersom vi inte har några hästar kvar. Nu är den upplag för

grus, sand, pallkragar för mjölmajs och nödparkering för bilar och båtar ibland. Sista veckan har fåren gått där på dagarna i väntan på att gräset ska växa i hagarna, men nu har vi släppt ut dem i hagen. Så nu duger inga undanflykter. Det är bara att kavla upp ärmarna och sätta igång med potatislandet.

11 maj

Potatisexperiment

Det temporära potatislandet blir ett experiment. Jag har läst och hört om att man kan odla potatis i halm, och tänker att det kan vara kul att prova. Igår la vi ut markduk underst, för att inte blanda jord med sanden på volten. Sedan började vi köra ut permanentbädden från fårhuset. Det är ett tungt och slitsamt jobb. Först tog vi undan översta lagret som var huvudsakligen torrt löst hö. Vi la det på en presenning i gången utanför boxen för senare användning. Sen började vi köra ut den undre bädden. Den är tung och till hälften brunnen. Därför är det jobbigt att få loss den och sedan köra ut den med skottkärra. Vi la först ett lager sand på markduken, ca 10 cm tjockt. Sedan tömde vi nästan halva boxen, typ 25 kärror, och la ett ca 20 cm tjockt lager ovanpå sanden.

Idag la vi ut strängar med jord ovanpå höet, med 60 cm mellan raderna. I jordsträngarna satte jag den förgrodda potatisen med 30 cm mellanrum, (3 kg Amandine, 1 kg vardera av Almonda, Queen Anne och sparrispotatis) och vi bäddade in alltihop med det fluffiga höet som legat överst på permanentbädden.

Det blåste rejält hela tiden, och jag var rädd att potatisblasten skulle ta skada av det, så vi fluffade in den i löshö som tas bort snart. Imorgon ska Björne lägga pumpen i sjön så vi kan vattna hela härligheten. Vår plan är att lägga på mer strö från fårboxen när potatisblasten vuxit till sig, så inte ljuset kommer åt potatisarna och dom blir gröna.

Trötta i kroppen men nöjda med vår prestation! Hoppas experimentet lyckas.

13 maj

Utplantering, en hjälpreda och nya sådder inne och ute

Björne har lagt alla trasiga odlingslådor, så nu har jag ingen ursäkt att vänta med utplantering av de små kålplantorna. Han har också kört ner några skopor brunnen färgödsel med traktorn och lagt utanför grönsakslandet. Då blir det lätt för mig att hämta med skottkärra och lägga i odlingsbäddarna.

Jag har sått två rader foderbetor på gamla gödselstacken bakom fårhuset. Det blir spännande att se vad det blir av dom. Foderbetorna ska vara lättodlade och min förhoppning är att hönsen ska gilla dom som vinterfoder. Kul med något nytt och nyttigt.

Jag har tagit bort vinterns gräsklipp, lagt på ett par kärror gödsel i varje odlingslåda och luckrat med grep. Sedan har jag planterat ut kålrabbi, grönkål och purjolök i bäddarna, och bäddat in kålplantorna i gräsklippet igen. Det är inte mycket näring kvar i gräset men maskarna gillar det, och fukten behålls i jorden. Jag har sått rödbetor (röda runda "Detroit Dark Red," röda avlånga "Forono" och vita runda "Albina" som jag upptäckte gick att använda istället för sötpotatis i

Jag kommer inte att få plats med alla plantor i grönsakslandet och min plan är att plantera dom som blir över på gamla gödselstacken tillsammans med foderbetorna och pumpa/squash. Men rådjur gillar grönkål, så vi måste hägna in där. Vi ska ta ner den delen av viltstängslet som är mellan grönsakslandet och bärsån, och flytta upp det till gödselstacken. Det blir perfekt, fast inte för rådjuren...

Sårad (Impecta/Lena Israelsson)								
Gröda	Rad	Plant	Djup	Temp	Grotid	Förså	Månad	År
Aubergin	30	30	0,5	20	10-30	x	feb-mars	
Basillika	25	25	0,2		5-20	x	feb-maj	5
Blekselleri	40	25	0,2	12	10-30	x	feb-mars	
Bönkål	40	40	1	5	5-10	x		4
Bondböna	50-70	10-20	3-5	5	5-15		mars-juni	5
Broccoli	50-60	40-50	1	5	5-15	x	mars-juni	5
Broccoli	50-60	40-50	1	5	5-15	x	mars-juni	5
Brusselskål	60	40	1	5	5-10	x	mars-juni	4
Brytsockerärt	30-45	10-12	3-5	10	6-12			
Bladdill	30-40	1	1	5	14-20		april-juli	3
Bönor	40-50	10-20	3	12-15	5-15	(x)	mars-juni	3
Chili	45	45	0	15	20-30	x	jan-mars	5
Druggurka	100	20	1-2	15	5-8	x	feb-april	6-8
Frilandsgurka	100-150	20-50	1-2	15	5-15	x	feb-juni	6-8
Grönkål	50-60	40-50	1	5	5-10	x	mars-juni	4
Jordärtskocka	60-80	30-40	10-15					
Jätteärt					5-15		april-juni	
Kepalök, sättök	25-30	8-12						2
Kinesisk gräslök	30	tuva 30	1		1-90		mars-juni	1
Kökärter, grä-, blå-	30-45	5-10	3-5	10	6-12		april-juni	
Kronhill	30-40	15-20	1	5	14-20		april-juni	
Kronärtskocka	60	60	1-2	10-30	10-30	x	feb-mars	
Kålrabbi	35-40	10-25	1	5	6-10	x	mars-juni	4
Kålrot	50	20-35	1	5	5-15	(x)	mars-juni	4-5
Majs	25/75	25/40	3	15	6-10	x	mars-juni	2-3
Mångold	40-50	10-15	1-2	8-10	10-20		april-juni	3-5
Melon	70-100	70-80	1-2	10-15	5-6	x	feb-april	5
Mizuna	30	20-30	1	5	5-7	x	mar-juni	2
Morot	20-40	4-8	1		8-15		april-juni	3-4
Mårgärt	30-45	5-10	3-5	5	10-15		mar-juni	
Nyzeeländsk spenat	75	40	2	15-20	20-40	x	mars-april	4-6
Pak Choi mini	30	20	1	5	5-7	x	mars-april	/juni-juli
Palsternacka	40	10-15	1-2	5	15-25			1-2
Paprika	40	40	0	15	20-30	x	feb-mars	5
Persilja, krusbladig	25-35	5-10	1	5	20-30		mars-juni	2-3
Persilja, slättbladig	60	10	1	5	20-30		mars-juni	2-3
Pepparrot	50	50						
Piplök	40-50	tuva 10	1	4	7-15	x		
Potatis	60-70	20-30	7-10	8				
Pumpa	100-150	70-100	2-3	15	6-10	x	april-juni	4
Purjolök	40-60	15-20	1	4	7-15	x	jan-juni	3
Quinoa	30-40	30-40						
Rosenböna	50-60	15-25	3-5	12	5-15	(x)	april-juni	3
Rotpersilja	30-40	10	1	5	14-21	(x)	april-maj	2-3

Det är svårt att komma ihåg hur tätt man ska så, och hur djupt. Hur länge kan man spara frön innan de blir för gamla?

För att underlätta har jag gjort en tabell med de grönsaker som jag brukar så. Där framgår radavstånd, plantavstånd, såddjup, lägsta temperatur när fröna gror, hur lång tid det tar för fröna att gro, om de ska försås, i vilken månad det är lämpligt att så och hur många år fröna kan sparas.

Sedan har jag delat in de olika grönsakerna i grupper med olika färger, exempelvis bladgrönsaker, gurkväxter, rotfrukter osv.

Jag har också markerat såtiden med olika nyanser av grönt. De man sår tidigast är ljusast gröna, och sedan blir det allt grönare ju senare fröna ska sås på säsongen.

Jag har gjort två ex, med fram och baksida, och sedan plastat in dom, en till odlingsrummet och en till trädgårdsskjulet ute i landet.

Mina små zinniaplantor har så konstigt krulliga blad, och jag var rädd att det berodde på pyralidförgiftning. För något år sedan upptäckte man att växter som gödslats med flytande ekologisk gödsel fick missbildade och skrynkliga blad. Detta berodde på att man använt avfall från sockerbetsodling när man tillverkat gödselmedlet, och vid odling av dessa betor hade man använt ett ogräsbekämpningsmedel som heter pyralid. Det blev skandal bland besvikna hobbyodlare som ville odla ekologiskt. Vid senare undersökning har man funnit att även stallgödsel och höns gödsel kan innehålla pyralid, på grund av att djuren ätit spannmål som odlats med ogräsbekämpningsmedel.

Jag tackodlar ju med vårt eget gräs, och fåren äter nästan bara vårt eget hö, så när det gäller den gödseln känner jag mig säker. Men hönsen äter spannmål, och jag använder både vår egen hönsgödsel och köpt pelleterad i odlingarna. Så jag fick skrämselhicka när jag såg de krulliga bladen och jag befarade det värsta.

Men när jag tittade närmare såg jag att det var löss i topparna på de små plantorna, vilket förklarar de skrynkliga bladen. Jag drog en lättnadens suck. Puh! Tänk om alla plantor som fått hönsgödsel hade tagit skada!

Kronärtskockorna som jag grävde upp i höstas och förvarade i hinkar med jord i växthuset över vintern har tyvärr inte överlevt. Men jag har flera fina plantor som jag sådde i januari, så jag behöver inte vara utan.

Jag har kommit på vad det är som växer i sålådor som jag glömt att märka. Det är narcissstobak, en högväxt ettårig växt med vita blommor som doftar gudomligt. Jag brukar plantera ut några i min vita rabatt, och sätta några i växthuset för den ljuvliga doftens skull.

Jag har sått en del på friland, störbrytböna, märgärt (gröna ärtor som man brukar köpa frysta,) och litet blommor, två sorters sommarmalva och blåklint. De blir fina som snittblommor.

Jag har fyllnadssått litet inomhus också. Det var många majskorn som inte grott, och bara ett fåtal melonfrön, och kanske hälften av kokbönorna "Gauk," så jag har sått ganska många nya. Jag har också sått många pumpor (Marina di Chioggia, butternutpumpa och Blue Hubbard) och sommarsquash, mest gula som jag gillar bäst för de har så tunt skal att man inte behöver skala dem, men några gröna också. Eftersom jag hittat sätt att använda fryst sommarsquash på vill jag ha många plantor. Jag gör "pasta" av dom, som man kan ta direkt ur frysen och förvälla några minuter och sedan äta med exempelvis tomatås eller ramlökspesto. Jag finriver squash också, och använder i bröd. Jag tycker det gör brödet saftigare.

Jag har inventerat gurkplantorna för att se om jag behöver komplettera nu. Jag har 14 plantor växthugurka av 4 olika sorter, och behöver inte fler just nu. Dom blommor och har redan små gurkämnen på plantorna. Jag vågar inte plantera ut dom i kallväxthuset innan frostrisken är över. Egentligen skulle jag inte ha sått dom så tidigt, men jag planerar att så i två omgångar, en tidig och en senare.

Jag har dessutom 14 frilandsgurkor av tre olika sorter, så vi lär få gurka så det räcker, om inget oförutsett inträffar, vill säga. Jag sådde litet gröna druvgurkor, sådana som vi brukar syra. Vårt förråd av syrad gurka börjar sina i jordkällaren.

Men vi har en hel låda äpplen kvar där sedan i höstas. Jag har sorterat bort dem som har fläckar och tagit hand om dem, skurit bort kärnhus och allt dåligt, kapat upp dem i bitar och stoppat dem i frysen tills vidare. Min plan är att använda en del till pumpasoppa och en del till äppelkompott. Jag vill prova att konservera både soppa och kompott, som man gjorde förr innan frysboxarna blev uppfunna. Då kan jag spara dem i jordkällaren istället för i frysen. Jag har lyssnat på flera podprogram om

tryckkonservering, och ska kolla några videos på YT också innan jag bestämmer mig för om jag ska köpa en tryckkokare eller konserveringsapparat, och i så fall vilken. Fördelar med konservering är dels att man inte är beroende av el och dels att vi slipper köpa en frysbox till. Dessutom går det snabbare att öppna en konserveburk än att tina frysta förpackningar. Mindre behov av framförhållning således. Men jag behöver läsa på litet för att veta hur jag ska göra och vad jag behöver köpa för utrustning. Man kan konservera kokärter och kokbönor också, utan att blötlägga och koka i förväg. Så man spar tid med det.

15 maj Trädgårdsfest och bärbuskar

Idag har vi har konfererat med Lanthönsklubbens genbanksansvarige för gotlandshöns, för att hitta en bra lösning så vi kan öka vår lilla besättning med några fler hönor. Hönan Sigrid har legat och ruvat fyra veckor men inga kycklingar har kläckts. Några ägg verkar obefruktade och i några verkar kycklingarna ha dött. Vi vill inte att Sigrid ska ruva ännu längre för hon behöver komma ut, äta och dricka och återhämta sig efter att ha ruvat så länge. Vi diskuterade olika alternativa lösningar med Rikard och har plockat bort äggen från Sigrid. Vi får vänligt men bestämt försöka få henne på andra tankar.

Sedan åkte vi in till Långholmen i Stockholm där min kusin har sin kolonilott. Där var det trädgårdsfest för att fira hennes 70-årsdag. Det var fullt av trevliga människor och vi satt i solen och grönskan och åt tårter. Det var spännande att gå runt i hennes trädgård och se alla växter och höra om planerna.

Kvällen ägnades åt att beskära vinbär- och krusbärsbuskar, att rensa omkring dom och bädda in dom i gräsklippet som täckt odlingslådorna under vintern. Det måste tas bort från lådorna när jag ska så och det passar utmärkt att lägga gräset under bärbuskarna. Det håller undan ogräset, håller jorden fuktig och lucker och tillför litet näring. Bärbuskarna behöver inte så mycket näring som kål, majs, lök och andra grönsaker, så det gamla gräsklippet passar bra. Senaste veckan har gräset satt fart att växa och allt är grönt och frodigt. Björne håller på att serva våra gräsklippare inför säsongen, för nu börjar det bli dags att börja klippa gräsmattorna.

Väderprognosen påstår att det inte ska bli kallare än +4 grader i natt, men när jag gick ut på kvällen för att släcka lyset i odlingsrummet och sätta på värmefläkten i växthuset var det redan bara 4 plusgrader ute och 7 grader i växthuset, så jag tror det kommer att bli ännu kallare under natten.

Jag bar över alla plantor som inte står i stora, tunga hinkar och tråg, från kallväxthuset till varmväxthuset, för säkerhets skull. De små kålplantorna som inte står i växthuset har fiberduk på sig, och jag känner mig inte orolig att det ska bli för kallt för dom och purjolöken. Dom är tuffa. Mycket riktigt, temperaturen kröp ner kring nollan på natten och jag tror att det kan ha varit lätt frost. Växterna ser dock ut att ha klarat sig fint.

16 maj

Drömmar om en skogsträdgård

Vi har ett ganska stort område på tomten som vi inte använder till något speciellt, där det bland annat växer några träd och en massa gamla buskar i stora buskage. Vi har en stor lövkompost där, ett par nyponbuskar, en buske storfruktig hassel, ett äppelträd, tre fläderbuskar, tre havtornsbuskar och några hallonplantor. Området ligger bakom växthuset och Bärsån, begränsat av två vägar (uppfarter till vår tomt och grannfastigheten) på varsin sida, och ett dike på den fjärde sidan. På andra sidan diket, närmast allmän väg nere vid grinden till vår tomt ligger ett område som vi kallar "Lunden," där det växer björkar och häggbuskar och litet tidigblommande lökar, vita hyacinter, vit och lila kungsängslilja, vita Thalia-narcisser, krolliljor och ganska mycket vitsippor som jag sått. Min dröm är att det ska bli en matta av vitsippor under björkarna.

I samband med att kommunen detaljplanerat vårt bostadsområde hade man planer på att gräva upp diket som går över vår tomt, som nu är ca 3 meter brett, så att det blev 10 meter brett med diverse dammar för vattenrening för att ta hand om den ökade mängden dagvatten som blir resultatet av fler hårdgjorda ytor. Man ville ha servitut på vår tomt och arbetsytor där man skulle fälla alla träd för att komma fram med grävmaskiner. Av förståeliga skäl var vi inte glada åt dessa planer och det var ingen mening med att göra något på den del av tomten där kommunen skulle härja, förrän de var färdiga.

Vi är mycket nöjda med att man nu skrinlagt dessa planer och bestämt sig för att gräva ner en stor trumma i vägen i stället. Nu kan vi börja planera och fundera på vad denna del av tomten kan användas till. Arbetet kan bli omfattande och man måste räkna med att det får ta många år, litet i taget. Men det är bra att ha någon form av plan så man kan arbeta målmedvetet, och det är roligt att planera och drömma.

Öster om detta område står ett tiotal höga granar som skymmer solen, och påverkar även mitt varmväxthus. De står på grannens tomt, men vi har fått lov av honom att fälla dem och planen är att plantera en rad lönnar där istället, som inte kommer att

bli så höga. Jag älskar lönnar, speciellt på hösten när de skiftar i gult, orange och rött, och ser ut som akvarellmålningar. Det blir den första åtgärden för detta område, och vi har planerat detta en längre tid. Henke, en kompis till Björne som jobbar med trädfällning, har lovat att ta ner granarna. Vi ska be honom ta delar av en silverpil som blåste av på mitten under torkan 2018, och kanske något mer av träden som står bakom komposten och som också skymmer växthuset. Då kommer tomater och meloner att trivas bättre.

Det blir väldigt mycket ved av tio granar. En del av virket kommer vi att använda till avgränsningar för lövkomposten och sannolikt även för att avgränsa odlingsbäddar.

Jag har börjat göra en lista över buskar och träd som skulle passa i en skogsträdgård. Tanken är att det ska vara en odling som inte är så arbetskrävande, utan ogräsrensning och dylikt, och som man inte behöver hägna in för rådjuren.

Jag har även köpt en bok för att få idéer. Den heter "Skörda nya smaker" av Anders Kjellsson (nu mer känd i odlarkretsar som Anders Stålhand), som ger tips om många ovanliga buskar och träd.

Jag tänker mig plommon, körsbär, amerikanska blåbär, fler hallonbuskar, några humlestöror, kanske slånbär, tayberries, mer havtorn osv. Kanske kan man hitta hårdiga valnötter och mullbär? Leif Blomqvists plantskola i Finland brukar vara en guldgruva när det gäller hårdiga fruktträd och bärbuskar.

I lunden har jag tänkt plantera några magnolior mellan björkarna. Magnolior vill gärna ha s.k. "amträd," träd som ger skydd för vind och väder, medan magnoliorna etablerar sig och växer till. När magnoliorna blivit större tar man bort några av amträden för att ge magnolian plats. Och utefter diket, mot söder, skulle man kunna plantera bärbuskar, och kanske göra en liten fin bro över diket? Ja, det fattas inte idéer, och det är roligt att drömma om sin trädgård.

17 maj Gröna blad

I kallväxthuset finns nu mycket Pak Choi att skörda. Vi har både wookat och ätit den färsk. Den är krispig och god med en mild kålsmak. Den Pak Choi som jag planterade i grupper har vuxit lika bra som de plantor som jag satte en och en. Det är något att lägga på minnet för det spar utrymme, vattning och ogräsrensning.

I grönsakslandet har jag en hörna för perenna växter. Där har både rabarbern och libstickan satt fart att växa. Man kan skörda rabarber nu, medan stjälkarna är tunna och mjälla, om man är väldigt sugen. Men vi kommer nog att vänta ett tag innan vi gör vår första rabarberpaj. Libstickan kan med fördel skördas nu, medan bladen fortfarande är fräscha och fina. Libsticka-soppa är mums. Recept kommer snart på vår hemsida.

Det är dags att plocka ramslök nu och fylla på förråden. Vi har ganska många små påsar kvar i frysen sedan förra året, men har ändå plockat litet för att inte riskera att bli utan. Vi brukar alltid ha litet ramslökspesto i kylan. Den håller sig i många veckor och är god till det mesta. Nu ska vi prova att göra soppa, smaksatt olja och örtsmör. Jag ska även prova att torka litet. Kanske borde man prova att göra örtsalt också.

En av mina favoritkryddor är timjan. Den passar till så mycket. Jag brukar inte lyckas övervintra den, men jag har sått mer tidigt i våras och den har nu fått större krukor och plats i kallväxthuset. Jag ska så mer så fort jag hinner, å det räcker till klyftpotatis, potatisgratäng, varma mackor, tomatsås, te och hostmedicin som jag gör genom att låta timjan-kvistar dra i flytande honung. Timjan fungerar bra mot slemhosta. Prova själv:

[http://www.forssten.com:8080/Vart dagliga brod/Recept/Recept efter typ av ratt/Ovrigt/Hostmedicin med timjan.pdf](http://www.forssten.com:8080/Vart_dagliga_brod/Recept/Recept_efter_typ_av_ratt/Ovrigt/Hostmedicin_med_timjan.pdf)

23 maj

Rabatter och buskar

Den här vintern har gått väldigt hårt åt en del växter. Flera rosenbuskar ser ut att ha dött i stort sett, bland annat två buskar som fanns redan när vi köpte huset för 30 år sedan. Det är trist, men dom står litet illa till, inne i grönsakslandet, så det kanske är bra att ta bort dom trots allt. Julrosornas blad var så bruna och fula att jag fick klippa bort nästan alla. Jordgubbsplantorna såg ännu värre ut. Så blir det när det inte finns någon snö som bäddar in växterna och skyddar mot vintervädret.

Förra veckan började jag rensa mellan gatstenarna vid entrén och beskära en del buskar. Jag har ca 100 rosenbuskar, plus bärbuskar och en del andra prydnadsbuskar, så det tar sin lilla tid, och det är inte något särskilt roligt jobb. Jag får erkänna att jag slarvade med rosenbuskarna förra året. Men med ett par bra roshandskar, så man slipper sticka och riva sig på taggarna, en vass sekator, en grensax till de grövre grenarna och en bra pod i lurarna brukar det ordna sig. Trägen vinner.

Jag har också rensat ogräs och lagt på kogödsel och täckbark i pionrabatten, rabatterna runt huset och idag har jag gjort iordning det mesta av den vita rabatten. Växterna skulle säkert gilla gräsklipp, och det vore billigare. Jag har provat det och pionerna växte fint, men det ser litet skräpigt ut i rabatterna tycker jag. Jag har säkert gjort av med minst 20 st 40-literssäckar med gödsel och täckbark, och behöver köpa litet till.

Min plan är att göra klart rabatterna den här veckan så jag kan ägna mig åt grönsakslandet nästa vecka, för då säger prognosen att det ska bli varmare på nätterna så man kanske vågar plantera ut en del växter. Vi får se hur jag lyckas med det, och om prognosen stämmer. Det är mycket nu ...

24 maj

Sommarlov för växterna

Nu säger prognosen att temperaturen på nätterna ska hålla sig över 7 grader de närmaste 14 dagarna, och det väljer jag att tro på. Kanske "wishful thinking"...

Så idag har jag burit ut alla växter från odlingsrummet och tvättstugan, fast jag kanske borde ha prioriterat beskärning av rosor. Men det är så tråkigt...

En del plantor har flyttat ut på friland direkt, fast under ett eller två lager fiberduk för att vänja sig vid sol och vind, medan andra har fått mellanlanda i något av växthusen. Båda växthusen är ganska fulla, trots att jag har två fibervävtunnlar dessutom.

Morötter, rödbetor och bondbönor har kommit upp med sina första hjärtblad. Några enstaka sockerärter har tittat upp. Löken och kålen växer fint, men det är någon rackare som gnagt av några salladsplantor. Jag misstänker grönsaksfly, för bladen ligger kvar på brottsplatsen. Om det hade varit en snigel hade den nog gjort tvärtom, börjat med bladen och lämnat stjälken. Jag har sett några enstaka sniglar och faktiskt tre paddor också. Det är roligt. Jag gillar paddor och grodor. Vi hade faktiskt ett terrarium med pilgiftgrodor förut.

Jag har gjort plats i odlingstrågen i kallväxthuset genom att skörda Pak Choi och spenat. Sedan har jag planterat växthusgurkor (s.k. partenokarpa minigurkor som inte ska pollineras), av tre olika sorter, "Sherpa," "Bet Alpha" och "Deltastar." Det är redan små gurkor på dom.

Jag har hittat vita fläckar på min citronplanta. Jag har googlat och kommit fram till att det är ullöss. Dom är tydligen inte så lätta att bekämpa som vanliga bladlöss. I värsta fall kan dom angripa plantans rötter. Jag har börjat med att duscha bort dom ett par omgångar och hoppas att dom försvinner när plantan kommer utomhus, där det inte blir lika varmt och ombonat. Litet såp-

vatten kanske inte skadar.

Äppelträden blommar helt fantastiskt. Våren har varit kall så de blommar senare än vanligt, men i gengäld är det varmt nu och fart på bina. Så pollineringen borde bli god och skörden stor.

Träden är säkert 70-80 år gamla och brukade ha en hel kvast av vattenskott, på grund av många års enträgen vårbeskrning. Men de senaste 3-4 åren har Björne klippt vattenskotten under JAS-perioden, (juli/augusti/September) och bara tagit några skott varje år. Om man beskär kraftigt, och dessutom gör det på vintern, stimulerar man trädets tillväxt och resultatet blir en skog av vattenskott varje år. Nu har träden en fin form, men det skulle inte skada att glesa ur dom litet. Men man får ta litet i taget, som sagt. Annars blir resultatet tvärt emot det önskade.

Vi har fortfarande äpplen kvar sedan förra året, men en del börjar bli "bokna," ett ord som jag bara hört min mamma använda, men som faktiskt finns i Svenska Akademiens Ordlista, SAOL. Det innebär att dom börjat ruttna och blir brunfläckiga inifrån, inte genom skador på skalet som vanligt. Dom har passerat bäst före-datum helt enkelt. Men när dom hållit sig i 7 månader kan man inte klaga. Snart kommer det nya.

25 maj

"Intet skall förfaras"

Jag har två hela kompostpåsar med vitlök sedan förra säsongen, men många klyftor har torkat ihop och jag borde ha sorterat och tagit vara på det som fortfarande är fräscht för länge sedan. Men nu tog jag mig äntligen i kragen.

När jag sorterat bort allt torrt och dåligt hade jag två stora burkar med vitlöksklyftor.

Jag har läst på nätet att det går bra att frysa ner vitlök, så det har jag gjort. Sen kan man ta upp några klyftor i taget och tina upp så mycket man behöver.

Jag tänker att jag kan göra vitlöks-salt av en del, någon dag när jag

har en stund över. Eller torka och göra pulver till matlagning. Jag brukar köpa vitlökspulver, och det är ju onödigt.

Jag tror vi har minst 15 påsar ramslök kvar i frysen sedan förra året, och sen har vi plockat en kasse till i år, ifall löken från förra året inte håller sig så bra i frysen. Man vill ju inte riskera att stå utan ramslök. Hemska tanke!

Så vad kan man göra av ramslök, förutom pesto och ramslöksmajo?

Jag mixade ramslök, direkt från frysen, i litet rapsolja, och silade sedan bort ramslöken.

Det blev en vackert grön och väldigt god olja som man kan använda för att smaksätta allt möjligt. Den smakade förträffligt på litet havreris, (från Frebaco, godare, nyttigare och klimatsmartare än vanligt ris – kan verkligen rekommenderas) direkt på tallriken.

Av den finfördelade ramslöken som jag silade bort gjorde jag soppa, tillsammans med kirskål som växer rikligt i min trädgård...

”Intet skall förfaras” som gubben sa.

I höstas tog jag in fem paprikaplantor innan frosten tog dom. Två av dom har överlevt. Den ena har tre frukter, varav den första mognat och blivit röd.

Dags att äta upp. Döm om min förvåning när jag delade den på mitten och upptäckte att inuti den mogna frukten låg en liten grön baby-paprika!

Ett ”Kinder Egg,” fast för vuxna odlare ☺

30 maj

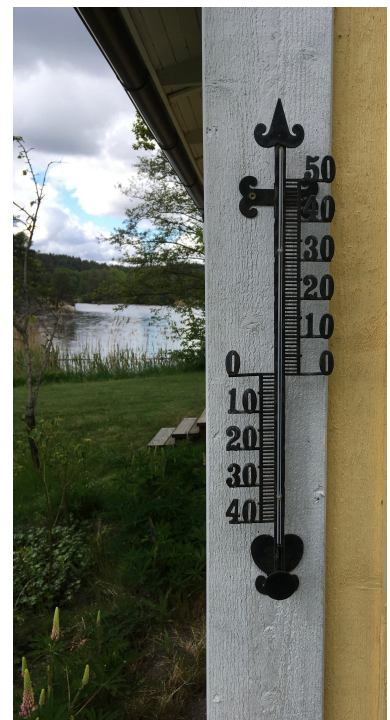
🎵 ”Meteorologen är en luring” 🎵

”Meteorologen är en luring, ja en riktig luring, meteorologen är en luring och det vet vi allihop. Han ritar upp en sol över platsen där du bor. Nästa dag går vattnet redan över dina skor.” sjöng Stefan Demert, nån gång på 70-talet tror jag, och det är så sant som det är sagt, eller sjunget.

Igår stod det i prognosen att det skulle vara 6-7 grader natten mellan söndag och måndag, och natten mellan måndag och tisdag. Sen spås det bli kring 10 grader på nätterna framöver. Eftersom tomatplantorna blivit så långa och gängliga att de höll på att vika sig på mitten så tänkte jag att det var bäst att plantera ner dom i sina hinkar, och det borde ju inte vara någon risk för frost, enligt prognosen...

Sagt och gjort. Jag ägnade söndagen åt att plantera 50 tomatplantor.

Tidigare år har jag bytt ut hälften av jorden i hinkarna mot ny kompostjord, men i år valde jag att lita på Maj-Lis Pettersson, min guru från Odlar med P1. Hon säger att man inte behöver byta jord varje år, utan att det räcker med att tillföra

gödsel. Så jag tillsatte en knapp dl benmjöl och lika mycket pelleterad höns gödsel till varje 20-litershink och rörde om. Tomater lär behöva främst kalium och calcium, mer än kväve, därav benmjölet som även är långtidsverkande. Sedan planterade jag tomatplantorna djupt i varsin hink, band upp dom och vattnade. Femtio plantor hann jag med, fördelade på tre växthus. Jag kände mig riktigt nöjd med dagens arbete och började planera för att flytta ut växter som avhärdats under fiberduk, till friland. Äntligen börjar man se slutet på denna långa vinter.

Men ... framåt kvällen klarnade det upp och jag märkte att det blev kallt i luften. Kring 24-tiden hade temperaturen sjunkit till 4 grader, och med tanke på att det brukar vara som kallast vid 4-tiden på morgonen blev jag orolig att det faktiskt kunde bli frost och att alla tomater som stod i kallväxthus och tunnelväxthus, liksom majs och många andra växter som stod under fiberduk, kunde ta allvarlig skada. Så jag knatade ut mitt i natten och satte på fläkten i varmväxthuset, bar in en del växter och la mer fiberduk på andra, satte upp väv mellan tomater/gurkor och glasväggarna i kallväxthuset och satte värmeljus i det lilla tunnelväxthuset. Allt för att försöka höja temperaturen kring litet mer känsliga växter med några grader. Men temperaturen fortsatte att sjunka. Jag gick in till Björne som låg och sov, och han kom ut och hjälpte mig att sätta igång två värmare som drivs med paraffinolja/lysfotogen i kallväxthuset och en liten gasolvärmare i tunnelväxthuset. När vi gick in strax efter kl 01 visade termometern 2 plusgrader.

Den lilla gasolflaskan räcker bara ett par timmar, så jag ställde väckarklockan på 3 och då gick Björne och jag ut och bytte flaska. Den är litet läskig den där brännaren, för om man gör det minsta fel kan det slå upp stora lågor, helt okontrollerat. Därför är det bra att ha en egen brandman som sköter såna vanskligheter, även om han hellre skulle vilja ligga kvar i sin varma sköna säng. Att odla är inte bara "en fest, utan en dans på rosor också." (En annan text från 70-talet... Jag verkar ha blivit något av en poet. Det är nog sömnbristen...)

På morgonen visade det sig att det bara varit 4 grader i kallväxthuset, trots två värmare och isolering kring väggarna, och bara 1 ynka plusgrad utomhus. Men alla växter ser ut att ha klarat sig utan skador. Tack gode Gud för det. Inte kul om växter som man drivit upp under fyra månader skulle dö av några timmars frost.

Idag ska Björne försöka fixa kabel så vi kan sätta in en elektrisk fläkt i kallväxthuset också. Säkringen till strömmen från höns huset, som vi tar ström till varmväxthuset ifrån, klarar inte två fläktar. Så vi måste ta ström från garaget.

De sex tioliters-hinkarna från tunnelväxthuset är nog bäst att försöka flytta in i varmväxthuset, så vi slipper gå upp och fixa med värmen i natt också, för prognosen säger att det ska bli 7 plusgrader natten som kommer. på dagen idag. Man är ju pensionär... ha,ha ☺

Och det vågar vi ju inte lita på efter senaste nattens erfarenheter. Jag måste erkänna att jag är litet trött idag, efter nattens eskapader. Ska bli skönt att få sova natten som kommer. Och kanske till och med ta sig en liten lur